

I

(Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot)

LAUSUNNOT

EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETTU

Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunto komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi, jolla muutetaan ammattipätevyyden tunnustamisesta annettua direktiiviä 2005/36/EY ja hallinnollisesta yhteistyöstä sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmässä annettua asetusta [...]

(2012/C 137/01)

EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETTU, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 16 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan ja erityisesti sen 7 ja 8 artiklan,

ottaa huomioon yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24 päivänä lokakuuta 1995 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/46/EY⁽¹⁾,

ottaa huomioon yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 18 päivänä joulukuuta 2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 45/2001⁽²⁾,

ottaa huomioon asetuksen (EY) N:o 45/2001 28 artiklan 2 kohdan mukaisesti tehdyn lausuntopyynnön,

ON ANTANUT SEURAAVAN LAUSUNNON:

1. JOHDANTO

1.1 Euroopan tietosuojavaltuutetun kuuleminen

1. Komissio antoi 19 päivänä joulukuuta 2011 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi, jolla muutetaan ammattipätevyyden tunnustamisesta annettua direktiiviä 2005/36/EY ja hallinnollisesta yhteistyöstä sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmässä annettua asetusta [...] ⁽³⁾. Ehdotus lähetettiin tietosuojavaltuutetulle lausunnon antamista varten samana päivänä.

⁽¹⁾ EYVL L 281, 23.11.1995, s. 31.

⁽²⁾ EYVL L 8, 12.1.2001, s. 1.

⁽³⁾ KOM(2011) 883 lopullinen.

2. Tietosuojavaltuutetulla oli mahdollisuus esittää epävirallisia huomautuksia jo ennen tiedonannon antamista. Jotkin näistä huomautuksista on otettu huomioon nyt käsiteltävänä olevassa ehdotuksessa. Näin ollen ehdotuksen tietosuoja koskevia takeita on vahvistettu huomattavasti.

3. Euroopan tietosuojavaltuutettu on tyytyväinen siihen, että komissio on pyytänyt häneltä lausuntoa, ja suosittelee, että hyväksytyjen säädösten johdanto-osaan sisällytetään viittaus tähän lausuntoon.

1.2 Ehdotuksen tavoitteet ja soveltamisala

4. Ehdotuksen tavoitteena on ajanmukaistaa ja muuttaa direktiivin 2005/36/EY (ammattipätevyyden tunnustamisesta annettu direktiivi) nykyistä tekstiä. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi komissio ehdottaa myös, että viittaukset ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun tarkistetun direktiivin säännöksiin muutetaan myös hallinnollisesta yhteistyöstä sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmässä annetun asetuksen ("IMI-asetus") olennaisissa osissa ⁽⁴⁾.

1.3 Merkitys tietosuojan kannalta

5. Tietosuojan kannalta ehdotuksen kaksi keskeistä seikkaa ovat i) hälytysjärjestelmän käyttöönotto (56 a artikla) ja ii) vapaaehtoisen eurooppalaisen ammattikortin käyttöönotto (4 artiklan a, b, c d ja e kohta) ⁽⁵⁾. Kummassakin tapauksessa henkilötietoja on tarkoitus käsitellä sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmän avulla.

⁽⁴⁾ Sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmää koskevaa asetusta ei ole vielä hyväksytty. Tietosuojavaltuutettu antoi marraskuussa 2011 lausunnon komission ehdotuksesta. Ks. http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Opinions/2011/11-11-22_IMI_Opinion_EN.pdf

⁽⁵⁾ Ellei toisin mainita, tässä ehdotuksessa olevilla artiklaviittauksilla viitataan ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun direktiivin määryksiin komission ehdotuksen mukaisesti.

6. Hälytyksiä annetaan periaatteessa sen jälkeen, kun jonkin jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen tai tuomioistuin on tehnyt päätöksen kieltää henkilöä harjoittamasta ammatillista toimintaansa kyseisen jäsenvaltion alueella⁽¹⁾. Hälytyksiä voidaan antaa kaikista niistä ammattiharjoittajista, joita ammattipätevyden tunnustamisesta annettu direktiivi koskee, mukaan luettuina ne, jotka eivät ole hakeneet eurooppalaista ammattikorttia. Annetut hälytykset tallennetaan IMlin, ja kaikki jäsenvaltiot sekä komissio voivat tarkastella niitä.
7. Eurooppalaisen ammattikortin käyttöönotto tarkoittaa, että kortin vapaaehtoisesti hankkineista ammattihenkilöistä tehdään henkilötietoja sisältävä tiedosto, joka tallennetaan IMlin ("IMI-tiedosto"). IMI-tiedoston sisältämät tiedot ovat ammattihenkilön itsensä sekä vastaanottavan jäsenvaltion ja kotijäsenvaltion käytettävissä. Ammattihenkilö voi pyytää IMI-tiedoston sisältämien tietojen poistamista, estämistä tai korjaamista koska tahansa.
8. Hälytystiedot ja jotkin IMI-tiedostossa olevat tiedot sisältävät tietoa rikoksista tai hallinnollisista seuraamuksista, joihin on sovellettava direktiivin 95/46/EY 8 artiklan 5 kohdan ja asetuksen (EY) N:o 45/2001 10 artiklan 5 kohdan mukaista tiukennettua suojaa. Hälytysjärjestelmä saattaa vaikuttaa hyvin monien eri ammattialoja edustavien henkilöiden yksityisyyttä koskevaan oikeuteen kaikissa jäsenvaltioissa. Tämä koskee myös terveydenhoitoalan ammattihenkilöitä siitä riippumatta, harjoittavatko he tai aikovatko he harjoittaa ammattiaan tosiasiallisesti kotimaansa ulkopuolella vai eivät.
9. Lisäksi ehdotus herättää tärkeitä kysymyksiä siitä, miten hälytysjärjestelmää ja rekisteritoimintaa kehitetään IMlissä tulevaisuudessa. Tämä on monialainen kysymys, joka on oleellinen myös muiden politiikan alojen viranomaisyhteistyössä.

2. EHDOTUKSEN ANALYYSI

2.1 Yleisiä huomioita

10. Euroopan tietosuojavaltuutettu on tyytyväinen siihen, että ehdotuksessa on pyritty käsittelemään tietosuojaan liittyviä huolenaiheita. Tietosuojavaltuutettu on myös tyytyväinen siihen, että hallinnolliseen yhteistyöhön on ehdotettu nykyistä tietojenvaihtojärjestelmää IMlää, joka tarjoaa lukuisia tietosuojaa koskevia takeita käytännössä. Ratkaisematta on kuitenkin vielä tärkeitä huolenaiheita, jotka liittyvät pääasiassa hälytysjärjestelmään.
11. Näiden huolenaiheiden käsittelemiseksi tietosuojavaltuutettu suosittelee, että ehdotuksessa määritetään yksiselitteisesti,

millaisissa konkreettisissa tapauksissa hälytyksiä voidaan antaa, selvennetään, minkätyyppisiä henkilötietoja hälytyksissä voi olla, ja rajataan tietojen käsittely vain siihen, mikä on ehdottoman tarpeellista, kun otetaan huomioon oikeuksien ja etujen oikeasuhteisuus ja tasapaino. Erityisesti ehdotuksessa olisi

- määritettävä yksiselitteisesti, että hälytyksiä voidaan antaa vasta, kun jonkin jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen tai tuomioistuin on tehnyt päätöksen kieltää henkilöä harjoittamasta ammatillista toimintaa kyseisen jäsenvaltion alueella
- täsmennettävä, että hälytys ei saa sisältää muita yksityiskohtia kieltoon liittyvistä olosuhteista ja syistä
- selvennettävä hälytysten säilytysaikaa ja rajata se mahdollisimman lyhyeksi
- varmistettava, että hälytyksiä lähetetään vain jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille ja että näiden viranomaisten on pidettävä hälytystä koskevat tiedot salaisina ja että ne eivät saa levittää tai julkaista niitä.

2.2 Hälytykset

Komission ehdottamat hälytysjärjestelmät

12. Ehdotuksen 56 a artiklassa esitellään kaksi hieman erilaista hälytysjärjestelmää kahta eri ammattilaisryhmää varten.
- Ehdotuksen 56 a artiklan 1 kohdassa esitellään yleis- ja erikoislääkäreitä, sairaanhoitajia, hammaslääkäreitä, eläinlääkäreitä, kättilöjä, proviisoreita ja tiettyjen muiden ammattialojen edustajia koskeva hälytysjärjestelmä. Hälytyksissä on oltava henkilötiedot siitä ammattihenkilöstä, jota kansalliset viranomaiset tai tuomioistuimet ovat kieltäneet – väliaikaisestikin – harjoittamasta ammatillista toimintaa kyseisen jäsenvaltion alueella. Hälytyksiä voivat lähettää kaikkien jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset, ja ne on osoitettava kaikkien muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille sekä komissiolle.
 - Ehdotuksen 56 a artiklan 2 kohdassa säädetään toisesta hälytysjärjestelmästä niitä ammatteja varten, joita 56 a artiklan 1 kohdan mukainen järjestelmä (tai direktiivin 2006/123/EY mukainen jo käytössä oleva järjestelmä⁽²⁾) ei koske. Vastuullinen taho lähettää näitä hälytyksiä "saatuaan tietoonsa palveluntarjoajan käyttäytymistä, toimia tai olosuhteita koskevia nimenomaisia seikkoja, jotka voivat aiheuttaa vakavaa vahinkoa ihmisten terveydelle tai turvallisuudelle tai ympäristölle toisessa jäsenvaltiossa". Hälytykset on lähetettävä "muille

⁽¹⁾ Direktiivin 56 a artiklan 2 kohtaa olisi selvennettävä sen varmistamiseksi, että tämä on yksiselitteistä sekä terveydenhoitoalan ammattihenkilöihin sovellettavan 56 a artiklan 1 kohdan mukaisissa hälytyksissä että muun kuin terveydenhoitoalan ammattihenkilöihin sovellettavan 56 a artiklan 2 kohdan mukaisissa hälytyksissä. Katso tämän lausunnon kohdat 24–27.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/123/EY, annettu 12 päivänä joulukuuta 2006, palveluista sisämarkkinoilla (EUVL L 376, 27.12.2006, s. 36).

asiaan liittyville jäsenvaltioille ja komissiolle”. Lisäksi ehdotuksessa tähdennetään, että ”kyseiset tiedot eivät saa ylittää sitä, mikä on ehdottomasti tarpeen kyseisen ammattihenkilön tunnistamiseksi, ja niihin on sisällytettävä viittaus toimivaltaisen viranomaisen päätökseen kieltää henkilöä harjoittamasta ammatillista toimintaansa.”

Yleisiä huomioita

13. Tietosuojavaltuutettu toteaa, että Euroopan tasolla on tarve perustaa rajoitettu hälytysjärjestelmä, jotta niistä ammattihenkilöistä, joita on kielletty harjoittamasta ammatillista toimintaa tietyssä jäsenvaltiossa, vastaavat toimivaltaiset viranomaiset voivat vaihtaa tietoja tärkeiden yleisten etujen vuoksi. Tämä koskee etenkin ammatteja, joissa ihmisten henki, terveys ja turvallisuus (sekä eläinten hyvinvointi) ovat ratkaisevan tärkeitä, tai muita ammatteja tilanteissa, joissa kieltäminen on perusteltua vakavien terveyden ja turvallisuuden tai ympäristöön kohdistuvien vahinkojen estämiseksi.
14. Tietosuojavaltuutettu kuitenkin katsoo, että hälytysjärjestelmien on oltava oikeasuhteisia.
15. Tältä osin tietosuojavaltuutettu on tyytyväinen siihen, että tekstiin on tehty parannuksia hänen epävirallisten huomautustensa perusteella. Näillä parannuksilla – joita on tosin vielä täsmennettävä – pyritään ilmeisesti rajoittamaan hälytykset niihin ammattihenkilöihin, joita toimivaltainen viranomainen on päätöksellään kieltänyt harjoittamasta ammatillista toimintaa, ja lisäksi niillä pyritään sulkemaan pois sellaiset hälytykset, jotka perustuvat pelkkiin epäilyihin tai ammattihenkilöstä tehtyihin valituksiin, mikäli asiasta ei ole selviä todisteita ja mikäli toimivaltainen viranomainen tai tuomioistuimien ei ole niiden perusteella tehnyt virallista päätöstä kieltää kyseistä henkilöä harjoittamasta ammatillista toimintaansa. Tämän avulla voidaan lisätä oikeusvarmuutta ja edistää syyttömyysolettaman kunnioittamista.
16. Tietosuojavaltuutettu suosittelee tarkentamaan hälytyksen lähettämistä koskevia ehtoja ja hälytyksen sisältöä. Tietosuojavaltuutetun muut huolenaiheet koskevat pääasiassa tietojen säilytysaikoja. Myös hälytysten tarkkuutta, päivittämistä ja vastaanottajia koskevia säännöksiä olisi syytä parantaa. Lisäksi direktiivissä olisi säädettävä nimenomaisesti myös salassapitovelvollisuuksista.

Säilytysajat

17. Yksi tietosuojavaltuutetun pääasiallisista hälytysjärjestelmää koskevista huolenaiheista liittyy hälytysjärjestelmään itseensä. Tietosuojavaltuutetun mielestä on selvittettävä, onko ehdotuksessa tarkoitetuissa hälytyksissä huomioitu seuraavat seikat:

— säilytetäänkö niitä IM:ssä vain rajoitetun ajan, varoitukseen, joka tarkoittaa välittömiä toimia vaativaa hätäilannetta vai

— muuttuuko hälytysjärjestelmä eräänlaiseksi tietokannaksi, johon tallennetaan tietoja pitkäksi aikaa ja josta tällöin käytännössä muodostuisi Euroopan-laajuinen ammattihenkilöiden, esimerkiksi lääkäreiden, musta lista, johon toimivaltaiset viranomaiset vertaavat näitä henkilöitä säännönmukaisesti.

18. Kuten IMI-ehdotusta koskevassa lausunnossamme on todettu ⁽¹⁾, ”on eri asia käyttää hälytystä keinona ilmoittaa toimivaltaisille viranomaiselle tietystä rikkomuksesta tai epäilystä – ja täysin eri asia tallentaa tämä hälytys tietokantaan pitemmäksi tai jopa määrittämättömäksi ajaksi”.
19. Tietosuojavaltuutettu on huolissaan siitä, että ehdotetun 56 a artiklan 5 kohdassa komission annetaan määrittää – delegoiduin säädöksin –, kuinka kauan hälytyksiä säilytetään IM:ssä. Koska ehdotettu hälytysjärjestelmä muodostuu pitkälti näistä keskeisistä säännöksistä ja koska ne siis ovat järjestelmän olennaisia osia, tietosuojavaltuutettu suosittelee, että niistä säädetään ehdotetun direktiivin tekstissä.
20. Tietosuojan kannalta olisi suotavaa, että kaikki järjestelmässä olevat hälytykset poistettaisiin siitä etukäteen määritetyn, hälytyksen lähettämistä alkaen laskettavan suhteellisen lyhyen ajan jälkeen. Tämän ajan olisi oltava riittävän pitkä (esimerkiksi kuusi kuukautta), jotta hälytyksen vastaanottaneet toimivaltaiset viranomaiset voisivat tehdä IM:ssä seurantatiedusteluja ja päättää, ryhtyvätkö ne toimivaltansa ja saatujen tietojen perusteella joihinkin toimiin. Ajan ei kuitenkaan tulisi olla pitempi kuin mikä on ehdottomasti tarpeen tätä tarkoitusta varten.
21. Jos tietojen säilyttäminen pitemmän aikaa on selvästi perusteltua, tietosuojavaltuutettu ehdottaa vaihtoehtoisesti, että ehdotuksessa olisi vähintään edellytettävä, että hälytyksen tehnyt viranomainen poistaa hälytyksen heti, kun sen aiheuttanut kieltäminen ei ole enää voimassa (esimerkiksi muutoshakemuksen tuloksen tai kiellon määräaikauspuolen vuoksi). Lisäksi olisi vältettävä sitä, että hälytys olisi tarpeettomasti voimassa määräämättömän pituisen ajan, kenties kyseisen ammattihenkilön eläkkeelle jäämisen tai kuoleman jälkeenkin.

Ehdotuksen 56 a artiklan 1 kohdan mukaisten hälytysten sisältö

22. Tietosuojavaltuutettu pitää luonnoksessa hälytysten sisältöön tehtyjä selvennyksiä hyvinä. Lisäselvennykset ovat kuitenkin tarpeen, jotta voidaan varmistaa yksiselitteisesti, että 56 a artiklan 1 kohdan mukaisten hälytysten sisältö rajataan i) kyseisen ammattihenkilön yksilöimiseen tarvittaviin henkilötietoihin, ii) tietoon siitä, onko ammattihenkilöä kielletty harjoittamasta ammatillista toimintaansa, iii) tietoon siitä, onko kieltä väliaikainen (vireillä olevan muutoshakemuksen vuoksi) vai pysyvä, iv) tietoon kiellon voimassaoloajasta ja v) päätöksen tehneen toimivaltaisen viranomaisen tunnistetietoihin.

⁽¹⁾ Katso tämän lausunnon kohdat 57–59.

23. Lisäksi tietosuojavaltuutettu suosittelee täsmentämään ehdotuksessa nimenomaisesti, ettei hälytyksissä tulisi olla yksityiskohtaisempia tietoja kiellon ehdoista ja syistä. Tältä osin tietosuojavaltuutettu toteaa, että seurantatiedusteluja voidaan tehdä tavanomaisten kahdenvälisen tiedonvaihdon kautta, jos tällaisten lisätietojen hankkiminen on tarpeen. Tapausten käsittelijät voivat hankkia lisää yleisiä tietoja kansallisista menettelyistä IMIn avulla ymmärtääkseen tietoja, jotka perustuvat toisen maan kansallisiin menettelyihin.

Hälytysten lähettämisen ehdot ja hälytysten sisältö 56 a artiklan 2 kohdan nojalla

24. Oikeusvarmuuden takaamiseksi on oleellista, että 56 a artiklan 2 kohdan mukaisten hälytysten lähettämisen ehtoja selvennetään yksiselitteisiksi. Nykyisessä hälytyksen lähettämistä koskevassa kohdassa jäsenvaltion edellytetään lähettävän hälytyksen "...saatuaan tietoonsa palveluntarjoajan käyttäytymistä, toimia tai olosuhteita koskevia nimenomaisia seikkoja, jotka voivat aiheuttaa vakavaa vahinkoa ihmisten terveydelle tai turvallisuudelle tai ympäristölle toisessa jäsenvaltiossa". Nämä säännökset eivät ole tarpeeksi selviä, ja ne antavat tapausten käsittelijöille liikaa liikkumavaraa päättää, lähettääkö hälytys vai ei.

25. Mikä tärkeintä, sanamuodosta "nimenomaiset seikat" ei käy selväksi, riittääkö kohtuullinen epäily tetyntyyppisestä rikoksesta tai muusta tapahtumasta vai onko tosiasiat tutkittava ja vahvistettava kokonaan tetyntyyppisessä hallinnollisessa menettelyssä, ennen kuin hälytys voidaan lähettää.

26. Ehdotuksen tarkistetussa versiossa tarkoitetaan viittausta toimivaltaisen viranomaisen päätökseen kieltää ammattihenkilöä harjoittamasta ammatillista toimintaansa. Tämä on huomattava parannus aiempiin luonnoksiin verrattuna, ja – tulkintamme mukaan – sillä tarkoitettaneen, että hälytyksiä voidaan lähettää vain, jos kyseiselle ammattihenkilölle on jo asetettu ammatinharjoittamiskielto toimivaltaisen viranomaisen päätöksen perusteella.

27. Tekstiä olisi kuitenkin vielä parannettava täsmentämällä sitä vaatimusta yksiselitteiseksi, että hälytyksen on perustuttava tuomioistuimen tai toimivaltaisen viranomaisen aiempaan päätökseen kieltää ammattihenkilöä harjoittamasta ammatillista toimintaansa. Tämä lisäksi oikeusvarmuutta ja ehkäisisi virheellisiä tulkintoja.

28. Olisi myös täsmennettävä, kuten 56 a artiklan 1 kohdassa, että hälytysten sisältö on rajattava i) kyseisen ammattihenkilön yksilöimiseen tarvittaviin henkilötietoihin, ii) tietoon siitä, onko ammattihenkilöä kielletty harjoittamasta ammatillista toimintaansa, iii) tietoon siitä, onko kielto väliaikainen (vireillä olevan muutoshakemuksen vuoksi) vai pysyvä,

iv) tietoon kiellon voimassaoloajasta ja v) päätöksen tehneen toimivaltaisen viranomaisen tunnistetietoihin (joista käy ilmi myös maa, jossa päätös tehtiin).

Ehdotuksen 56 a artiklan 2 kohdan mukaisten hälytysten vastaanottajat

29. Ehdotuksen 56 a artiklan 2 kohdan mukaan hälytykset on lähetettävä "muille asiaan liittyville jäsenvaltioille ja komissiolle". Tietosuojavaltuutettu suosittelee tekstin muuttamista siten, että hälytykset on lähetettävä "muiden asiaan liittyvien jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille ja komissiolle". Muotoilua, joka sisältää maininnan "toimivaltaisista viranomaisista", käytetään 56 a artiklan 1 kohdassa, jossa käsitellään hälytyksiä⁽¹⁾.

Tarkkuus ja päivitykset

30. Tietosuojavaltuutettu suosittelee, että ehdotuksessa vaaditaan selvästi, että tiedot toimittava toimivaltainen viranomainen tarkistaa hälytysten ajantasaisuuden säännöllisesti sekä korjaa ja poistaa hälytykset, jos niiden sisältämät tiedot eivät ole enää asianmukaisia tai jos niitä on päivitettävä. Olisi myös hyödyllistä varmistaa, onko tieto siitä, että ammattihenkilö on hakenut hälytykseen muutosta 56 a artiklan 4 kohdan nojalla tai pyytänyt korjaamaan, estämään tai poistamaan hälytyksen, merkitty hälytyksen tietoihin (lähettämällä esimerkiksi päivitetty hälytys)⁽²⁾.

Hälytysten salassapito, levittäminen ja julkaiseminen

31. Tietosuojavaltuutettu tietää, että jäsenvaltioiden lait ja käytännöt vaihtelevat siltä osin, miten terveydenhoitoalan tai muun alan ammattihenkilöiden kurinpitotoimia tai rikosoikeudellisia seuraamuksia koskevia tietoja levitetään toimivaltaisten viranomaisen, muiden organisaatioiden (esimerkiksi sairaaloiden) ja suuren yleisön keskuuteen. Muutamissa maissa tiettyjä ammatteja koskevat mustat listat ovat internetissä julkisesti kaikkien saatavilla. Muissa maissa on erilaisia toimintatapoja, ja suuren yleisön saatavilla ovat vain ns. valkoiset listat eli luettelot ammattihenkilöistä, joilla on lupa harjoittaa ammattiaan.

32. Niin kauan kuin käytössä on erilaisia käytäntöjä ja kansallisia lakeja, tietosuojavaltuutettu suosittelee, että direktiiviin lisätään salassapitovelvollisuus, joka koskee kaikkia toimivaltaisia viranomaisia, jotka vastaanottavat hälytystietoja toisesta jäsenvaltiosta, ellei näitä tietoja ole julkistettu lähettävän jäsenvaltion lainsäädännön nojalla.

⁽¹⁾ Tietosuojavaltuutettu on myös tyytyväinen siihen, että toisin kuin 56 a artiklan 1 kohdan mukaisissa hälytyksissä, tässä kohdassa viitataan "asiaan liittyviin jäsenvaltioihin" eikä "kaikkiin jäsenvaltioihin".

⁽²⁾ Todettakoon, että hälytyksen sisällön rajoittaminen tarvittaviin vähimmäistietoihin sekä tosiasiallisiin ja objektiivisiin tietoihin – esimerkiksi tietoon siitä, onko toimivaltainen viranomainen tai tuomioistuin tehnyt tetyntyyppisen päätöksen (esimerkiksi toiminnan väliaikainen kielto) – auttaisi vähentämään hälytyksen korjaus-, esto- tai poistopyyntöjä, sillä tällaisia tietoja on vaikea kiistää.

2.3 Eurooppalainen ammattikortti

33. Tietosuojavaltuutettu on tyytyväinen siihen, että komissio on parantanut ehdotuksen 4 a artiklan selkeyttä, oikeusvarmuutta ja tietosuojaa koskevia takeita tuntuvasti tietosuojavaltuutetun epävirallisten huomautusten perusteella.
34. Tietosuojavaltuutetun jäljellä olevat huolenaiheet liittyvät ehdotuksen 4 e artiklan 1 kohtaan, jonka mukaan "kotijäsenvaltion ja vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten" on "päivitettävä vastaavaan IMI-tiedostoon viipymättä tiedot kurinpidollisista toimista, rikosoikeudellisista seuraamuksista tai muista vakavista erityisistä olosuhteista, jotka ovat omiaan aiheuttamaan seurauksia eurooppalaisen ammattikortin haltijan tämän direktiivin nojalla harjoittamaan toimintaan".
35. Ehdotuksen 4 e artiklan 1 kohta täydentää 56 artiklan 2 kohdan nykyisiä säännöksiä, joissa säädetään jo nyt kahdenvälisestä tietojenvaihdosta samoissa olosuhteissa. Nykyisessä 56 artiklan 2 kohdassa eritoten edellytetään, että "vastaanottavan jäsenvaltion ja kotijäsenvaltion viranomaisten on vaihdettava tietoja hakijaan kohdistetuista kurinpitotoimista ja tälle määrätystä rikosoikeudellisista seuraamuksista tai muista erityisistä vakavista seikoista, jotka todennäköisesti vaikuttavat tämän direktiivin mukaiseen toiminnan harjoittamiseen".
36. Tietosuojavaltuutetulla on kolme keskeistä huolenaihetta näistä säännöksistä:
- IMI-tiedoston päivittämisen ehdot 4e artiklan 1 kohdan nojalla ja päivitysten sisältö*
37. Ensinnäkin nämä säännökset jättävät tapausten käsittelijöille paljon liikkumavaraa päättää, päivittääkö IMI-tiedosto vai ei. Tätä kohtaa olisi suotavaa selventää samoista syistä, jotka esitettiin ehdotuksen 56 a artiklan 2 kohdan mukaisten hälytysten lähettämistä koskevien ehtojen selkeyden puuttumista käsittelevässä huomautuksessa. Tietosuojavaltuutetun mielestä kohtaan on lisättävä vähintään vaatimus, jonka mukaan nämä päivitykset on tehtävä "sanotun kuitenkaan rajoittamatta syyttömyysolettaman soveltamista" ⁽¹⁾. Parempi ratkaisu olisi, jos direktiivissä edellytettäisiin (edellä käsiteltyjen 56 a artiklan 2 kohdan mukaisten hälytysten osalta), että päivitysten on perustuttava tuomioistuimen tai toimivaltaisen viranomaisen päätökseen kieltää ammattihenkilöä harjoittamasta ammatillista toimintaansa. Tämä lisäisi oikeusvarmuutta ja ehkäisisi virheellisiä tulkintoja.
38. Kuten 56 a artiklan mukaisten hälytysten osalta, myös tässä olisi täsmennettävä sitä, että hälytysten sisältö on rajattava i) kyseisen ammattihenkilön yksilöimiseen tarvittaviin henkilötietoihin, ii) tietoon siitä, onko ammattihenkilöä kiel-

letty harjoittamasta ammatillista toimintaansa, iii) tietoon siitä, onko kielto väliaikainen (vireillä olevan muutoshakemuksen vuoksi) vai pysyvä, iv) tietoon kiellon voimassaoloajasta ja v) päätöksen tehneen toimivaltaisen viranomaisen tunnistetietoihin (joista käy ilmi myös maa, jossa päätös tehtiin). Olisi vältettävä tuomasta esiin muita yksityiskohtia, esimerkiksi sitä, aiheutuiko kielto rikosoikeudellisesta tuomiosta vai kurinpitotoimesta ja mistä rikkomuksista oli kyse. Jos asiaan liittyvä viranomainen tarvitsee tällaisia tietoja tietystä tapauksesta, lisätietoja voi aina pyytää kahdenvälisen tietojenvaihdon kautta (IMIn avulla mutta muutoin kuin IMI-tiedostoon sisältyen).

Säilytysajat

39. Toiseksi IMI-tiedostoa on tarkoitus säilyttää IM:ssä mahdollisesti pitkänkin aikaa, toisin kuin nykyisen 56 artiklan 2 kohdan säännöksen mukaisia kahdenvälisiä tietojenvaihtoja, joita säilytetään IMI-järjestelmässä kuuden kuukauden ajan tapauksen käsittelyn päättämistä. Sen vuoksi olisi laadittava asianmukaisia säännöksiä sen varmistamiseksi, että kaikki viittaukset kurinpitotoimiin tai rikosoikeudellisiin seuraamuksiin tai muihin vakaviin seikkoihin poistetaan IMI-tiedostosta välittömästi sen jälkeen, kun näiden tietojen ei tarvitse olla enää saatavilla.
40. Ehdotettu viittaus tietojen poistamiseen "kun niitä ei enää tarvita" on sinänsä hyvä, mutta mielestämme se ei ole riittävä yhdenmukaisuuden ja oikeusvarmuuden takaamiseksi. Sen vuoksi tietosuojavaltuutettu suosittelee, että ehdotuksessa määritetään riittävän lyhyt säilytysaika vaihdetuille tiedoille. Syistä, jotka on selostettu edellä hälytysten säilytysaikaa käsiteltäessä, olisi suotavaa, että näitä tietoja säilytettäisiin IM:ssä vain niin kauan kuin vastaanottavalle viranomaiselle on tarpeen asianmukaisiin toimiin ryhtymiseksi (esimerkiksi kuuden kuukauden ajanjakso tutkinta- tai täytäntöpanotoimia varten).
41. Jos lainsäätäjät kuitenkin katsovat, että tietoa kiellosta on säilytettävä IMI-tiedostossa pitkään, tietosuojavaltuutettu ehdottaa vaihtoehtoisesti, että ehdotuksessa olisi vähintään edellytettävä selvästi, että hälytyksen tehnyt viranomainen poistaa kaikki viittaukset kielloon heti, kun se ei ole enää voimassa (esimerkiksi muutoshakemuksen tuloksen tai kiellon määräaikaisuuden vuoksi).

2.4 Pitkän aikavälin toimet

42. Pitkällä aikavälillä – jos ja kun ammattikorttien ja IMIn käyttö laajenee (näin voi käydä joidenkin tai kaikkien hälytysjärjestelmään kuuluvien säänneltyjen ammattien kohdalla) – tietosuojavaltuutettu suosittelee, että komissio arvioi, ovatko 56 a artiklan mukaiset hälytysjärjestelmät edelleen tarpeen vai voidaanko ne kenties korvata rajoitetummalla ja siis tietosuojan kannalta vähemmän yksityisyyteen puuttuvalla järjestelmällä. Tuolloin voidaan pohtia esimerkiksi sitä, voidaanko tiedon levittäminen rajata kotijäsenvaltion ja vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisiin viranomaisiin, joiden käytettävissä kyseisen ammattihenkilön ammattikortti ja IMI-tiedosto ovat, sen sijaan, että hälytykset lähetetään kaikkiin jäsenvaltioihin.

⁽¹⁾ Samanlaisia viittauksia syyttömyysolettamaan on jo potilaiden oikeuksien soveltamisesta rajatylittävissä terveydenhuollossa 9 päivänä maaliskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/24/EU 10 artiklan 4 kohdassa (EUVL L 88, 4.4.2011, s. 45).

2.5 Tietosuojavaltuutetun ja jäsenvaltioiden tietosuojaviranomaisten kuuleminen delegoiduista säädöksistä

43. Lisäksi tietosuojavaltuutettu suosittelee, että häntä ja 29 artiklan mukaista työryhmää, jossa myös jäsenvaltioiden tietosuojavaltuutetut ovat edustettuina, kuullaan ennen 56 a artiklan 5 kohdassa tarkoitettujen delegoitujen säädösten ja kaikkien muiden 58 artiklan nojalla hyväksytyjen, mahdollisesti tietosuojaan vaikuttavien delegoitujen säädösten hyväksymistä. Tietosuoja koskeva vaikutusten arviointi olisi toteutettava ennen tätä kuulemistä ⁽¹⁾.

3. PÄÄTELMÄT

44. Tietosuojavaltuutettu toteaa, että Euroopan tasolla on tarjottu perustaa rajoitettu hälytysjärjestelmä, jonka avulla vaihdetaan tietoja ammattihenkilöistä, joita on kielletty harjoittamasta ammattitoimintaa jossakin jäsenvaltiossa, jos se on perusteltua tärkeiden yleisten etujen vuoksi.
45. Tietosuojavaltuutettu kuitenkin katsoo, että hälytysjärjestelmien on oltava oikeasuhteisia.
46. Euroopan tietosuojavaltuutettu antaa eritoten seuraavat suositukset:
- Ehdotuksessa olisi määritettävä yksiselitteisesti, minkälaisissa konkreettisissa tapauksissa hälytyksiä voidaan antaa, selvennettävä, minkätyyppisiä henkilötietoja hälytyksissä voi olla, ja tietojen käsittely olisi rajattava vain siihen, mikä on ehdottoman tarpeellista, kun otetaan huomioon oikeuksien ja etujen oikeasuhteisuus ja tasapaino.
 - Tältä osin ehdotuksessa olisi määritettävä yksiselitteisesti, että hälytyksiä voidaan antaa vasta, kun jonkin jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen tai tuomioistuin on tehnyt päätöksen kieltää henkilöä harjoittamasta ammattiaan kyseisen jäsenvaltion alueella.
 - Ehdotuksessa olisi ilmaistava, että hälytys ei saa sisältää yksityiskohtaisempia tietoja kieltoon liittyvistä olosuhteista ja syistä.

— Ehdotuksessa olisi täsmennettävä hälytysten säilytysaikaa ja rajattava se mahdollisimman lyhyeksi.

— Ehdotuksessa olisi varmistettava, että hälytyksiä lähetetään vain jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille ja että näiden viranomaisten on pidettävä hälytystä koskevat tiedot salaisina ja että ne eivät saa levittää tai julkaista niitä, ellei tietoja ole julkistettu lähettävän jäsenvaltion lainsäädännön nojalla.

47. Eurooppalaisen ammattikortin ja siihen liittyvän IMI-tiedoston osalta tietosuojavaltuutettu suosittelee tämentämään ehtoja, joiden nojalla tiedostoon sisällytetään tietoja kurinpitotoimista tai rikosoikeudellisista seuraamuksista tai muista vakavista erityisistä olosuhteista. Tietosuojavaltuutettu kehottaa myös terävöittämään tiedostoon lisättävien tietojen sisältöä sekä suosittelee rajoittamaan tietojen säilytysaikoja selvästi.
48. Pitkällä aikavälillä – jos ja kun ammattikorttien ja IMIn käyttö laajenee – tietosuojavaltuutettu suosittelee, että komissio arvioi, ovatko 56 a artiklan mukaiset hälytysjärjestelmät edelleen tarpeen vai voidaanko ne kenties korvata rajoitetummalla ja siis tietosuojan kannalta vähemmän yksityisyyteen puuttuvalla järjestelmällä.
49. Lopuksi tietosuojavaltuutettu suosittelee, että häntä ja 29 artiklan mukaista työryhmää, jossa myös jäsenvaltioiden tietosuojavaltuutetut ovat edustettuina, kuullaan ennen 56 a artiklan 5 kohdassa tarkoitettujen delegoitujen säädösten ja kaikkien muiden 58 artiklan nojalla hyväksytyjen, mahdollisesti tietosuojaan vaikuttavien delegoitujen säädösten hyväksymistä. Tietosuoja koskeva vaikutusten arviointi olisi toteutettava ennen tätä kuulemistä.
- Tehty Brysselissä 8 päivänä maaliskuuta 2012.

Giovanni BUTTARELLI

Euroopan apulaistietosuojavaltuutettu

⁽¹⁾ Katso myös tietosuojavaltuutetun lausunto IMI-asetusta koskevasta ehdotuksesta, kohdat 29–32.